

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-329

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Malin, Liisa			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Asukkaiden yhteisyyttä etsimässä - kokemuksia Kallahden, Pikku Huopalahden ja Ruoholahden yhteiskerhotiloista			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-04-19	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 143 s. + liitteet 24 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Asumista koskevassa keskustelussa korostetaan fyysisen ympäristön ohella sosiaalista asuinympäristöä, joka ymmärretään usein yhteisöllisyyden merkityksessä. Yhteisöllisyyden vahvistamisen keinona pidetään mm. asukkaiden yhteistoiminnan tilallisia edellytyksiä. Helsingissä Kallahdessa, Pikku Huopalahdessa ja Ruoholahdessa toteutettiin 1990-luvulla useiden taloyhtiöiden yhteiskerhotiloja. Ratkaisu tarjosi mahdollisuudet yhden asuintalon kerhohuoneita isompien, monipuolisempien ja oman talon väkeä laajempaa asukasjoukkoa kokoavien tilojen, jopa erillisten kerhotalojen toteuttamiselle. Yhteiskerhotiloja voidaan pitää asuinalueen puolijulkisena tilana - kotia julkisempana ja katua yksityisempänä. Yhteiskerhotilat ovat perhepiiriä laajemman asukasjoukon yhteisessä käytössä olevia tiloja.</p> <p>Tutkielma tarkastalee yhteiskerhotiloja ensisijaisesti käyttäjien näkökulmasta. Tavoitteena on löytää vastauksia kysymyksiin yhteisyydestä ja yhteisöllisyydestä. Mitä tavoiteltu yhteistoiminta, yhteenkuuluvuuden tunne, yhteisyyden kokemus ja yhteisöllisyys voivat yhteiskerhotiloista saatujen kokemusten valossa olla uudella helsinkiläisellä asuntoalueella? Mitä edellytyksiä ja esteitä niille on nykyisissä kaupunkiololoissa? Mikä merkitys asukkaiden yhteiskäytössä olevilla puolijulkisilla tiloilla on yhteisyyden ja sosiaalisten verkostojen rakentumisen kannalta?</p> <p>Monet asukkaat kaipasivat postmodernin intressien yhteisyyden ohella paikallista yhteisyyttä. Kaikkia asukkaita kokoavan paikallisen yhteisöllisyyden syntyminen on epätodennäköistä, mutta vapaaehtoinen yhteisyys omassa iän-, perhetilanteen tms. ominaisuuden mukaisessa paikallisessa pienryhmässä näytti olevan monien asukkaiden toiveiden ja tarpeiden mukainen. Yhteiskerhotilat tarjosivat asukkaille edellytykset yhteisyyttä luovalle yhteistoiminnalle ja monipuolistivat vapaa-ajan viettomahdollisuuksia. Erityisen tärkeää paikallisyhteisyys on asuinalueesta riippuvaisimmille väestöryhmille, esimerkiksi kotiäideille ja lapsille. Yhteiskerhotiloja käyttivät kuitenkin myös työelämässä olevat ja sosiaalisesti hyvin aktiiviset asukkaat. Marginaalisiin ryhmiin kuuluvat eivät välttämättä löytäneet itselleen paikkaa yhteiskerhotiloista. Asukkaiden yhteistoiminnan perustuminen palkattomaan vapaaehtoistyöhön näytti vahvuudelta ja heikkoudelta. Vapaaehtoisuus ja ei-ammattillisuus sopivat yhteen asukaslähtöisyyden ja yhteisöllisyystavoitteiden kanssa. Aktiivisimmilta asukkailta vaadittiin kuitenkin joskus kohtuuttoman suurta sitoutumista ja pelkästään vapaaehtoistyöhön perustuva toiminta osoittautui usein sattumanvaraiseksi. Vaatimus palkattujen työntekijöiden saamisesta kohdistui kaupunkiin.</p> <p>Yhteisyyttä kaivattiin mutta samalla yksityisyyttä ja erillisyyttä varjeltiin asukkaiden kesken. Yhteisyyden sanottiin tuovan turvallisuutta mutta sitä näytti luovan myös erillisuus ja yksityisyys. Yhteisyyden ja erillisyyden olivat alituisessa liikkeessä aikaa eivätkä ne sulkeneet toisiaan pois. Puolijulkisen tilan sosiaalinen avoimuus edellytti yhteisyyden ja erillisyyden jännitteistä rinnakkaineloa.</p> <p>Empiirisen aineiston muodostaa syksyllä 1996 ja keväällä 1997 kerätty haastattelu- ja havaintoaineisto. Haastateltavat olivat pääosin yhteiskerhotiloista vastaavia asukasaktiiveja sekä muita asukkaita. Haastattelut toteutettiin ryhmä- ja yksilöhaastatteluina. Lisäksi haastateltiin yhteiskerhotilojen suunnittelun ja toteutuksen asiantuntijoita. Haastattelu- ja havaintoaineiston ohella tutkielman tekemisessä on käytetty erilaista yhteiskerhotiloihin liittyvää kirjallista aineistoa. Yhteistyö Helsingin asukastaloverkoston ja asukastoimijoiden kanssa loi tutkielman tekemiseen toimintatutkimuksellisen ulottuvuuden.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>kaupunkitutkimus - asuinalueet</p> <p>asuinympäristö - sosiaaliset suhteet</p> <p>yhteistilat - yhteisöllisyys - asukkaat</p> <p>toimintatutkimus - asuinyhteisöt</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
<p>Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information</p> <p>Tutkielman empiirinen aineisto on aiemmin julkaisu kahdessa tutkimusraportissa: MALIN, LIISA (1998): Yhteiskerhotilat asukkaiden silmin. Teoksessa Erkki Korhonen, Liisa Malin ja Kaarina Saavola: Helsingin asukastalot ja yhteiskerhotilat, 15 - 132. Tutkimuksia 1998:1. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki. MALIN, LIISA (1998): Yhteiskerhotilat ja -talot. Teoksessa Liisa Malin ja Kaarina Saavola: Helsingin asukastalot ja yhteiskerhotilat, talokohtaiset kuvaukset, 9 - 64. Tutkimuskatsauksia 1:1998. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki.</p>			